

ՄԱՍԿ

Տարեկան դիմել 10 րուր, կէս տարվանը 6 րուր:

Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Խմբագրատանը գրվում են ուղղակի
Тифлис. Редакция «Маск»

Խմբագրատանը րաց է առաւօտեան 10—2 ժամ

(Բացի կիրակի եւ տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրատանցիւր ըստ 2 կոպէկի:

ԲՈՎԱՆԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, Նամակ Գանձակից
Ներքին Լուրեր:—ԱՐՏԱՐԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, Յայն-
թիւրքական վէճը: Անդրիս: Թիւրքիս: Արտաքին
Լուրեր:—ՀԵՌԱՎԻՐՆԵՐ:—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ-
ՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Կապիթ բէկ:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԳԱՆԶԱԿԻՅ

Մարտի 21

Ամսոյ 18-ին քաղաքիս ս. Գէորգ եկեղեցու
բազում ժողովրդի հասարակ դասի խնդրանք
հրաւիրված էր մեր չինովիկի և գլխավորական դա-
սը: Հրաւիրելու նպատակն էր՝ կամենում է ար-
դեօք այդ աւագ դասը մասնակցել ժողովրդի
հետեւել ծախսերին: Բաղադրաւորի և հողային
հարկեր հաւաքողի (сборщикъ поземельныхъ
податей) ռոճիկ վճարելուն, մորեկ ջնջելու
համար պահանջն պիտոյից, քաղաքը ջուր բերե-
լու մասին հետազոտութիւնների ժամանակ ա-
րած ծախսերին և երկաթուղու գիծը աշխատել
քաղաքին մօտեցնելու համար հարկաւոր 1000
րուրին, ընդամենը 2500 րուրի ծախսերին:
Պէտք է նկատել որ այս տեսակ ծախսեր վճա-
րելուց մեր գլխավորականների մեծ մասը և բոլոր
ծառայողները (ի հարկէ տեղացի) մինչ այժմ ի-
րենց հեռու են պահել գլխավորական անկախու-
թեան և չինովիկներին հարկից ազատ լինելու

օրէնքների հիման վրա: Չը մոռանանք նաև յի-
շել, որ այդ պարտնները իրաւունք են համարել
միշտ միջամտել յիշեալ գործերի մէջ և մեծ մեծ
դատաւորութիւններ անելով, ժողովրդի ձայնը աշ-
խատել խախտելու, իսկ յետինը, չինովիկով իրեն
իրաւունքները, չէ կարողացել երբեք ստելու:
Հարկները, եթէ չէք ցանկանում մասնակցել մեր
ծախսերին, ապա ինչ իրաւունքով գլխներդ զօռ-
էք տալ մեր գործերի վերաբերութեամբ...»

Առաջարկվեցաւ հարցը: Պ. Յերաւեանցը (от-
ставной подполковникъ) նկատեց որ առաջինը
ժողովուրդը երբեք չէ հրաւիրել նրան այս տե-
սակ գործերի մէջ, և երկրորդը՝ ոչ մէկ ծառայող
չինովիկի և գլխավորական վաճառականի իրաւունք
չէ տրվում ազատ կացուցանել իրան յիշեալ ծախ-
սերին մասնակցելուց, որքան և նրանք ազատ լի-
նեն հարկատուութիւնից... Պ. Յերաւեանցի նման
հասկացող մարդու խօսքերից յետ նրա ընկեր-
ներին ոչինչ չէր մնում խօսելու: Բոլորներն ալ
համաձայնեցին: Իսկոյն ընտրեցին երկու մարդ
իրենց միջոց, որ բանակարաւ անեն ծախսերի
մի մասն իրենց վրա առնելու: Սրանով և վեր-
ջացաւ բոլորը:

Բայց, ընթերցող, արի ինձ հետ հէնց ժողովի
երկրորդ օրը, մօտենանք գլխավորականներից և ծա-
ռայողներից բաղկացած մի խմբի:

«Այ՛ աղբեր, սա ինչ 1000 րուրի է, որ տա-
լիս ենք (թէ և ինքը մէկ կողմէ կէ չէ տուել եր-
բէք)՝ քաղաքաւորին, պիտու է մեր վարձովի
պաշտոնանկ Ս., եւ 40 տարեկան մարդ եմ չեմ
տեսած կեանքումս, որ ռոճիկով դեպուտատ ու-

նեցած լինենք. քանի տարի է մենք Ղ. Ս-ին
ռոճիկ ենք տալիս. եւ պողպակա կը տամ երկու
տարի առանց մէկ կողմէ ստանալու նրանից հա-
զար անգամ լուս ծառայել... եւ երէկվայ յիշած
ծախսերի համար մէկ կողմէ անգամ չեմ տայ...»
Մէկ ուրիշը նոյն միտքն է յայտնում:

Իսկ Պ., դուք մոռանում էք, որ ժողովուրդը
դեռ եւս լաւ է յիշում ձեր քաջագործութիւննե-
րը, նրան արած ծառայութիւնները և ձեր այժ-
ման իրաւունքները. դուք չէք ուզում հասկա-
նալ կամ աւելի ճշտն ասած, դուք գիտէք, որ
ժողովուրդը պատրաստ է պ. Օհանէսեանցին
1000 րուրի ռոճիկով մէկ կողմէ կէ անհշուտ-
թեամբ վճարել (պ. Օհանէսեանցը քաղաքաւորին
պաշտոնը վարում է 1877 թվականից, ռոճիկ է
ստանում 78 թվականից), քան ձեզ ոչ թէ երկու,
այլ չափ փողերին մոտֆտայ պահելու... Դուք,
եթէ իմ խօսքերը բամբասանք և զրպարտութիւն
էք համարում, հեռի չէ դեկտեմբեր ամիսը, մենք
կը սպասենք և կը տեսնենք: Քաղաքաւորին
ընտրելու ժամանակ նոյն պաշտոնի համար առա-
ջին առաջարկութիւնը եւս կանեմ և անպատճառ
ձեր անունը կը յիշեմ, միամիտ եղեք: Հետեան-
քը եւս խոստանում եմ անպատճառ հաղորդելու
լրագրում...»

Յիշեցի որ երկաթուղու գիծը աշխատել քա-
ղաքին մօտեցնելու համար հարկաւոր է 1000
րուրի: Այդ գումարը միայն հայերը պիտի
վճարեն, թուրքերը եւ 1000 րուրի, ընդամենը
2000 րուրի:

Բազու-Թիֆլիսեան երկաթուղու գծի ամբողջ

տարածութեան վրա միայն Գանձակն է: Յաւելին
սա է որ այդ գիծն էլ (որտեղ վաղաւ պէտք է
լինի) առեւտրական փողոցից 3—4, իսկ հայոց
թաղից 5—6 վերստ հեռաւորութեամբ է անցնում:
Թէ ինչ է պատճառը, որ ոչ մի քաղաքով
չանցնող գիծը աշխատեւ և ն Գանձակից նաև
հեռացնել և քաղաքը անբաղադրելի, այդ էլ
մի մոլթ խնդիր է, որը պարզելու այժմ չառ և
չառ ուշ և աւելորդ է... Երբ ժողովուրդը հասկա-
ցաւ, և այդ վաղուց չէ, որ վաղաւ հեռի պիտի
լինի քաղաքից, թէ և մօտ բերելու համար զգալի
դժուարութիւն չը կայ, իսկոյն խնդրաւորով դի-
մեց Կովկասի բարձր կառավարութեանը և
ճանապարհների հաղորդակցութեան միջնորդին
երկաթուղու գիծը մօտեցնելու համար: Խնդրի
հետեանքն այն եղաւ, որ տէրութեան ծախսով
վաղաւրց մինչ քաղաքին կենտրոնը թուրքի կա-
մաւրջի մօտ պիտի խճուղի (мостъ) շինվի, որ-
տեղ և կը լինի կանտոր միայն բիւթերի և բա-
զած վեր առնելու համար, իսկ ապրանք ստա-
նալ և յանձնել միայն վաղաւոր կորելի կը
լինի: Թէ որքան անօգուտ և իմ կարծիքով ա-
ւելորդ է քաղաքում կանտոր ունենալը, երբ
ապրանքներ պիտի ստացվին և յանձնվին վաղ-
աւորում, այդ հասկանալի է:

Չը նայած, որ վաղաւրջ չինովիկանց հիմն
արդէն սկսված է, ժողովուրդը անցեալ օր մի
խնդիր եւ ուղարկեց յիշեալ միջնորդին գիծը
մօտեցնելու համար: Բայց դրանից արդէն
ընտրված են մի քանի մարդիկ Թիֆլիս և Պե-
տերբուրգ ուղարկելու նոյն նպատակաւ: Թէ

ԴԱՍԻԹ ԲԵԿ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ

(1722—1728)

ԺԵ.

Վերջին օրերում Դասիթ բէկը սաստիկ զբաղ-
ված լինելով իր հայրենիքը գնալու պատրաս-
տութիւններով, համարեա մոռացել էր այն, ինչ
որ նրա սրտին աւելի մօտ էր, ինչ որ նրա հա-
մար աւելի թանկագին էր: Նա մոռացել էր գե-
ղեցիկ Թամարին: Հայրենիքի ազատութեան
բաղձանքը այն աստիճան տիրել էր նրա սրտին,
այն աստիճան լարել էր նրա ամբողջ մտաւոր
զօրութիւնը, որ նա գտնուում էր մի տեսակ
հոգեկան յարկաւորութեան մէջ, որ հասցնում էր
ինքնամոռացութեան, և ամեն առաւելագ, ամեն
մոռութիւն, որ չէր նպատակում այդ զաւարտի-
վին, նրա համար ոչ միայն նշանակութիւն չու-
նէր, այլ նրա վրա ուղարկութիւն անգամ դար-
ձնել աւելորդ էր համարում:

Բոլոր անհրաժեշտ նախապատրաստութիւնները
կարգի դնելուց յետոյ, մի գիշեր, առանձնացած
իր ննջարանում, գրում էր նա իր բարեկամ
Ստեփաննոսից ստացած նամակի պատասխանը:
Նամակաբեր Աղասին, ճանապարհի հագուստով,
բէկի ընդունարանում սպասում էր, որ նամակը
վերջանէ, իրան տայ և ինքը խնդի ճանա-
պարհ ընկնի: Նրա թամբած ձին բակում պատ-
րաստ կանգնած էր:

Իր նամակի մէջ բէկը յայտնում էր օրը,
ժամը, երբ կը թողնէ Վրաստանը և կուգնորովի
դէպի հայրենիքը: Յայտնում էր անունները այն
քաջերի, որոնք իր հետ պիտի լինեն: Մանրա-
մասնաբար պատուէրներ էր տալիս այն զգու-
շութիւնների մասին, որ պէտք էր գործ դնել
լրան ընդունելու ժամանակ, որպէս զի իր ներ-
կայութիւնը Սիւնից աշխարհում սկզբում բո-
լորովին դադարի պահվէր: Նշանակում էր տեղը,
որ առաջ պիտի տեսնվէր Վրաստանի Ստե-
փաննոսի հետ, ապառաժութեան սկզբնական
գործողութիւնների մասին խորհելու համար: Ո-
րչափ էր օրը, որ նա պիտի սպասէ իրան նշա-

նակեալ տեղում: Վերջապէս էր նամակը, յայ-
տնելով, թէ Սիւնից աշխարհից ստացած եւ-
պիսկոպոսներ, հոգեւոր առաջնորդներ, մէ-
լիքներ և տանուտէրներ հանրապետի պատառ-
կանը չը գրեց, գլխաւորապէս այն պատճառով,
որ այսքան անձինքների մէջ որ և իցէ խոր-
հորդ իբրեւ գաղտնիք պահպանել անհնարին էր:

Երբ կնքում էր նամակը, յանկարծ նրա ձեռ-
քերը զոգացին և դէմքը սպիտակ կտաւ: Նման
գունաթափուցաւ: Այս ժամանակ միայն նա
մոռաբեկց գեղեցիկ Թամարին: Այդ նամակը
վճռում էր նրանց միմեանցից անջատուելու և
գուցէ յախտեան անջատուելու... Զանկարծակի
հարուածք ստացած մարդու նման սարսափելի
խռովութեան մէջ ընկաւ: Նա, կարծես, տես-
նում էր սիրած աղջկայ արտասուելից աչքերը
և լուսւ էր նրա աղաչաւոր ձայնը. «Նա եւ դե-
ռում... ինձ ինչու եւ թողնում... միթէ այդ էր
մեր ուխտը... մեր պայմանը...»

Նամակը մի կողմ դնելով, նա ձեռքը տարաւ
դէպի ձեռնադրը, աչքերը ծածկելով իր մոռածու-
թիւնների աւելի անխորհելու համար: Ամբողջ
տարիների ընթացքում պատահած անցքերի մի
երկար շարք, իրանց տխուր և ուրախ գոյներով,
նկարվեցան նրա աչքի առջեւ: Նա յիշեց այն
թանկագին ժամերը, որ անցուցել էր Թամարի
հետ, յիշեց այն անտեսան սէրը, այն քնքոյ,
հրէշտակային միջնորդութիւնը, որով նա քաղ-
րացում էր իր կեանքի դաժնութիւնը օտար
աշխարհի պանդխտութեան մէջ: Եւ այդ սէրը
աւելի մեծ արժէք ուներ նրա համար գլխաւոր-
րապէս այն պատճառով, որ նազելի, իշխանա-
կան օրիորդ սիրեց նրան իր վիճակի ամենա-
թշուառ ժամանակում, երբ ինքը մի աննշան
հովիւ էր, երբ նրա սպասաւորը լինելու արժա-
նաւորութիւն չուներ: Իսկ այժմ իր փառքի ա-
մենաբարձր աստիճանին հասած, երբ կարող էր
բախտաւորացնել Թամարին, թողնել նրան, գը-
նալ, և դուցէ յաւիտեան բաժնուկել նրանից, ա-
յդ ծանր էր, սաստիկ ծանր մի զգայուն սրտի
համար, որպիսին էր բէկի սիրտը: Ի՞նչ ասել,
ինչպէս բացատրել Թամարին իր գնալու նպա-
տակը, ինչ խօսքերով հանգստացնել նրան: Նը-
րան խօսքեր կարելի խաբել, թէ ուխտ եմ գնում
և չուսում կը վերադառնամ: Նրան պէտք էր

պարզ արել, թէ գնում եմ կրակի և արեան մէջ,
— գնում եմ սարսափելի վտանգների և փորձան-
քների հետ պատերազմելու: Արդեօք կը զիմա-
նոր սիրող օրիորդի քնքոյ սիրտը այդ սոսկալի
խօսքերին: Արդեօք ինքն այնքան ուժ և կամքի
հաստատութիւն կունենան, որ յաղթել իր ըզ-
րացմունքներին, որ չընկճվէր նրա արտասուքի
առջեւ, երբ լսելու լինէր այդ խօսքերը: «Նա, մի
գնա... եթէ քեզ մի օր չը տեսնեմ, եւ կը մեռ-
նեմ...»

Հարկաւոր այս տեսակ հարցեր ծագեցան
նրա մտքում, խռովում էին, տակնուվրա էին ա-
նում նրա սիրտը, և այն մարդը, որ մինչև այսօր
ոչ մի դժուարութեան առջեւ խոնարհված չէր,
այժմ գտնուում էր շուարած, չիթթված և բոլոր-
ովին անել զրոյթեան մէջ:

— Ո՛չ, ասաց ինքնիրան երկար մտաւորաւ
թիւնից յետոյ, — Թամարը բարձր է բոլոր կա-
նայի թուլութիւններից, եւ այդ մտածութիւն-
ներով ստորացնում եմ նրա արժանաւորութիւնը:
Նա ինքը կը ներշնչէ իմ մէջ իր հոգին, նա ինձ
ուժ և զօրութիւն կը տայ յաջողութեամբ կա-
տարելու այն մեծ գործը, որի համար հայրենիքը
կուռում է ինձ:

Այդ խօսքերից յետոյ նա վեր առեց նամակը
և կնքեց: Յետոյ ներս կանչեց Աղասուն, որ ըն-
դունարանում սպասում էր:

— Դու բոլորովին պատրաստ ես, հարցրեց նը-
րանից:

— Պատրաստ եմ, ձին բաւուրը սպասում է,
այս րոպէիս կարող եմ ճանապարհ ընկնել, պա-
տասխանեց սուրճանդակը, ընդունելով նամակը
և դնելով իր կաշեայ թղթապահի մէջ:

— Գիտես, Աղասի, ասաց նրան բէկը, — եթէ
դու այդ նամակը կորցնելու լինես, եթէ դա մեր
թշնամիների ձեռքը անցնելու լինի, այն ժամա-
նակ չառ բան կը կորցնենք:

— Այդ մասին անհոգ կացէք, տեք իմ, Աղասի
երեսայ չէ: Տեսնում էք այդ հագուստը, որի
մէջ մտել եմ, այդ հագուստով եւ անհոգ գա-
ղանքի ընտանի միջով կարող եմ անցնել և
հասնել մինչև մեր երկիրը:

Նա տաքից ցրուել հագնված էր լեզու ձեռք:
— Ուրեմն մի ուշացիր, բարի ճանապարհ եմ
ցանկանում քեզ, ասաց բէկը, տալով նրան մի

քանի սակիներ ճանապարհին ծախելու համար:
— Պէտք չէ, որտառխանից Աղասին հրաժար-
վելով, — եթէ ճանապարհին փող հարկաւոր լինի,
եւ կարող եմ ձարել:

— Ի՞նչ կերպով:

— Մէկի վաղութիւն կը տամ ու ձեռքից կտա-
նեմ:

— Այդ լաւ չէ, Աղասի, ասաց բէկը ծիծաղելով:
— Ո՛վ է ասում, որ լաւ է, բայց ինչ պէտք է
արած, այդ իմ սովորութիւնն է... պատասխանեց
քաջասիրտ առաջակը, և խոնարհվելով գրկից
բէկի ոտները:

— Մի ուշացէք, տեք իմ, չուտ եկեք, ամեն մի
կորցրած րոպէն թանգ է մեզ համար, ասում էր
նա աղիւսելով: — հայոց խեղճ ժողովուրդը սպա-
սում է ձեզ...»

Բէկը սաստիկ չարժեք այդ խօսքերից, ձեռ-
քը տարաւ, վեր բարձրացրեց նրան: Նրա զար-
մանքը մեծ եղաւ, երբ նկատեց երիտասարդի
աչքերում արտասուք: Նրա ձեռքը բռնելով, ա-
սաց նրան:

— Եթէ հայոց բոլոր գիւղացիները քո սիրտն
ու քաջութիւնը կունենային, այն ժամանակ մեր
աշխարհը կորած չէր լինի: Գնա, դարձեալ բարի
ճանապարհ եմ ցանկանում քեզ: Իսկ եւս մի չա-
բաթից յետոյ իմ հայրենիքում կը լինեմ:

Երիտասարդը, կրկին և կրկին դուրս տալով,
հեռացաւ: Գրում էր մի քանի գիշեր էր: Բէկի ծառա-
ները, սպասաւորները, աղաքիները, հաւաքված
բակում, սպասում էին նրան: Մի քանի օրվայ
մէջ Աղասին այն աստիճան ընտելացաւ նրանց
հետ, որ ամենքը խիստ ցաւելով բաժանվեցան
նրանից: Նա բոլորին մնաց բարով աւելով խա-
չակնքեց երեսը, նստեց ձիւ վրա և անհետա-
ցաւ գիշերային խաւարի մէջ:

ԺԶ.

Մեծ պարտնի տան մէջ արդէն բոլորը խօսում
էին բէկի ուխտագնացութեան մասին և ունենք
պատմում էին, թէ որպիսի ծանրագին ընձանք
է տանում նա հայոց վանքերի ու եկեղեցական-
ների համար: Միայն Թամարը դեռ ոչինչ
չէր լսել: Բայց նրան սաստիկ անհանգստացնում
էր այն հանգամանքը, որ մի քանի օր չարու-
նակ չէր տեսնել իր սիրելիին:

Գիշերից բաւական անցել էր. աքաղաղները

ինչ հետեանք կուսնայ խնդիրը և պատգամաւորութիւնը, կաշխատեմ իր ժամանակին հաղորդել:

Ժողովրդի առաջին խնդիրը չը կատարելու պատճառը նա է, որ ինքնինքնիք ընդհանուր ժողովում վճռվել է, որ «տեխնիկական հանգամանքների պատճառով» երկաթուղու գիծը բարձրացնել ղէպի քաղաքը անկարելի է: Այդ «տեխնիկական հանգամանքներ» պատճառ բերելը ի հարկէ մի քող և մի տեսակ պոլիտիկական ձևով քաղաքաւարի մերժումն է ժողովրդի խնդիրը չը կատարելու:— Իսկապէս բանը նրանումն է, որ գիծը բարձրացնելու համար բաւական աւելորդ ծախսեր են հարկաւոր, որոնց յիշեալ ժողովը համոզված է եղել, որ քաղաքը զնարելու անկարող է բուրովին:— Իսկ էլ այդպէս է:

Քաղաքացիք յուսումով որ ուշ կամ շուտ կը յաջողէ նրանց մինչ քաղաքը մի ճիւղ բերելու տէրութեան հաշուով, ինչպէս Բուլժայիտի հետ պատահեց, այժմ աշխատում են և խնդրում են ապագայ ծախսերով, — քանի որ գծի վրա մի նշանաւոր ծախսեր չեն արած, — երկաթուղու գիծը բարձրացնել ղէպի քաղաքը:—

Ցաւում ենք որ մինչ այժմ Գանձակից ոչ մի տեղեկութիւն չէ տուած ոչ հայ և ոչ ռուս լրագիրներում յիշեալ հարցի մասին:— Անհրաժեշտ է լրագիրների միջամտութիւնը և մի քանի ազդու յղուածներ հրատարակելու այս հարցի վերաբերութեամբ:

Գ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԻՆ

«Правит. Вѣстникъ.» լրագիրը հաղորդում է որ Կայսերական պալատի մէջ սուգի ժամանակամիջոցը վեց ամսից երկարացրած է մինչև մի տարի:

Ս. Պետերբուրգից մեզ գրում են որ մարտի 14-ին Մոսկուայի հայ հասարակութեան կողմից մի պատգամաւորութիւն է եկել Ս. Պետերբուրգ:

սկսել էին խօսել: Մեծ պարոնի տան մէջ բոլորը քնած էին, բացի Թամարից: Նա առանց հանգիստ պահել էր իր անկողնի վրա և տխուր մտալուգութեան մէջ նայում էր ճրագի ճաճանդներին, թէ որպէս նրանք, իր աչքերը ամեն մի բացուխով անելու ժամանակ, զանազան ձևեր էին ստանում: Նրա անկողնի մօտ լուռ կանգնած էր իր մտերիւմ աղախինը՝ Կատօն, և անհամբերութեամբ սպասում էր, մինչև օրիորդը քնէ, որ ինքն էլ գնայ հանգստանալ:

— Կատօ, դարձաւ նա ղէպի աղախինը, — այդ ինչ է պատահել, քանի որ է բէկը չէ երևում: Կատօն, որի միջնորդութեամբ կատարվում էին երկու սիրահարների գաղտնի տեսութիւնները, ոչինչ չը գտաւ պատասխանելու: Օրիորդի հարցումը բաւական անտակնալ եղաւ և աղախինը ամենին նախապաշարաւորված չէր մի յարմար պատասխան օրինելու, որպէս զի իր տիրուհուն իսպառ չը վնասեցին:

— Ի՞նչու չես խօսում, Կատօ, քեզանից բան եմ հարցնում, կրկնեց օրիորդը:

Աղախինը կմկմաց և դարձեալ ոչինչ չը կարողացաւ խօսել: Այդ աւելի շարժեց օրիորդի կապկածը, և նա գլուխը վեր բարձրացնելով բարձի վրայից, նստեց անկողնի վրա: Ճրագի լույսը այժմ ուղիղ ընկաւ նրա գունամաշվի երեսի վրա, որ մասամբ սքողված էր գլխի սև մագերով, որոնք խիտ հիւսելով թափվել էին նրա կիսաբաց կուրծքի և թիկունքի վրա:

— Կատօ, ինչու չես խօսում, ուղիղն ասա, ինչ է պատահել, դարձեալ հարցրեց օրիորդը այնպիսի մի ձայնով, կարծես, ինքը աւելի վախենում էր այն պատասխանից, որ պիտի տար աղախինը:

— Չէք լսել, նա գնում է... պատասխանեց Կատօն, մտածելով, որ իր աղջիկ պարոնին երկար անգիտակցութեան մէջ պահելը աւելորդ էր այնուհետև:

— Գնում է... գուցե օրիորդը սարսափելով:— Գնում է առանց ինձ տեսնելու, առանց ինձ մի օտար տեսլու... ո՞ր է գնում... երբ է գնում...:

Խեղճ աղջկայ աչքերը լցվեցան արտասուքով: Նա երեսը ծածկեց բարձի վրա, սկսեց գառն կերպով հեկեկալ: Շուտով Կատօն չը գիտէր ինչ անել, ինչով մխիթարել նրան, Նա մօտե-

րկրպագելու ի Տէր հանգուցեալ Կայսրի մարմնին: Պատգամաւորութիւնը բաղկացած էր երեք անձինքներից, աւագ քահանայ տէր Յակոբ Սուրենյանցից, պ. Յովհաննէս Անանիայից և պ. Գէորգ Լիանոզովից: Պատգամաւորները մտնելով Պետրոս-Պողոսեան մայր եկեղեցին, որ ուսաց Կայսրերի գերեզմանատեղին է, զրեցին հանգուցեալ Թագաւորի դագաղի վրա մի արծաթեայ շքեղ պսակ, որի վրա արձանագրված էր «Հայոց հզօր Նառազով Աղաթոյ-Կայսրին»:

Բլազովէշէնսկից (Սմուլի վրա) պ. Յովհաննէս Մէլքոնյանցից ստացանք 10 ռուբլ յօդուտ Հայաստանի սովետներին:

Աստրախանից, պ. Բուռնիաթ Մէլիկեցեանցից ստացանք 20 ռուբլ հետեալ նամակով: «Համակերպ ձեր լրագրի մէջ տպված Ս. Պետերբուրգի նամակին արտասահմանում թղթակից պահելու մասին, նոյնպէս ձեր հրաւերին «Միացեալ» քննիչութեանն օգնելու, ահա արա հետ ուղարկում եմ 20 ռուբլ, որից 15 ռուբլ նուիրում եմ որպէս տարեկան անդամ «Միացեալ» քննիչութեանը, իսկ 5 ռուբլ խնդրում եմ յատկացրէք հայ թղթակից պահելու գումարին, որ նոյնպէս խոտանում եմ ամեն տարի տալ, եթէ հարկաւոր լինի»:

Մեզ գրում են Ս. Պետերբուրգից: «Ինչպէս արդէն յայտնի է, յուշեալ ամսին Ս. Պետերբուրգի հայ թաղամասերները բարեգործական նպատակով մի թատրոնական ներկայացում տուեցին: Բայց մինչև այժմ դեռ եւս չորսընցաւ ձեռնութեանը ներկայացումից գոյացած գումարի ընտելութիւնը: Յանկալի է իմանալ ինչի են ուշացնում պ. պ. ղեկավարները իրանց հաշի տալը, որ և կարող էր փարատել այլ և այլ անտեղի կասկածներ, որոնք ծնվում են հասարակութեան մէջ հաշի ուշացնելու պատճառով»:

Ալէքսանդրապոլից մեզ գրում են: «Ղարսից և Կաղզուանից շատերը գալիս են Ալէքսանդրապոլ և պատում են, որ այնտեղ յայտնվել է մի

հիւանդութիւն, որից շատ մարդիկ են մեռնում: Հիւանդութիւնը կարծաւոր է լինում: Կաղզուանում, մանաւանդ, մահացումն համեմատաբար մեծ է»:

Ս. Պետերբուրգի դատաստանական պալատի պրօկուրօր Պլէվէ յայտնեց որ Տեղեմայա փողոցի անձնապաշտի ազգանունը Ֆէսէնկօ չէ, այլ Սարգիս:

Յարմուկ է որ Ֆէսէնկօ ամենին չէ մասնակցել թագաւորապանութեան գործում, որով հետե վաղուց է որ հիւանդ պառկած է Օդեսայում:

«Голосъ» հաղորդում է որ Բիսակովի ծնողների տունը պաշապանվում է պոլիցիայով ամբողջ կատաղութիւնից:

«Голосъ» լրագիրը հաղորդում է որ կառավարութիւնը թոյլ է տուել կին-բժշկներին պարապել զննութեան հիւանդանոցների իգական բաժիններում:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՑՆ-ԹԻՒՐԲԱԿԱՆ ՎԵՃԸ

Լրագիրները հաղորդում են հետեալը: Այժմեան բանակցութիւնները Կ. Պոլսի մէջ քաղաքագէտները զանազանում են նախկին դիպլոմատական գործողութիւններից յուսնական խնդրի վերաբերութեամբ: Այդ խնդիրը լուծելու համար արած նախկին փորձերի նպատակն էր՝ առաջարկել Թիւրքիային և Յունաստանին մի սահմանագիծ, որի մասին երկու կողմերը պէտք է համաձայնութիւն կայացնէին: Բայց այդ համաձայնութիւնը անկարելի եղաւ կայացնել, որովհետեւ մի կողմը պէտք է զիջումներ անէր,

բայ էին թողնում): Նա անցաւ առանց նկատվելու Պահապանները, կծկված իրանց եւս փութնների մէջ, ներհում էին:

Այդ միջոցին Կատօն շտապով մտաւ օրիորդի սենեակը, լուրջ այնտեղից մի շալ և վազեց նրա ետևից: Նա գտաւ օրիորդին փողոցում, գլուխը բաց, հերարձակ աճապարում էր ղէպի բէկի տուելը:

— Դժոխքեք այդ շալով, ես կը տանեմ ձեզ, կանգնեցրուց օրիորդին և սկսեց փաթաթել նրա գլուխը և ուսերը ընդարձակ շալով:

Փողոցները բուրբուրէին դատարկ էին և այնքան մութ, որ մի քայլ այն կողմը ոչ ոքին չէր կարելի տեսնել: Նրանք դուրս եկան բնակութիւններից և անցան ղէպի ամպի դաշտը: Այս կողմից աւելի յարմար էր մօտենալ բէկի տանը, թէև ճանապարհը բաւական հեռու էր: Բայց ահա՝ զին տարածութիւնը անցան նրանք մի քանի բուրգի մէջ և շուտով հասան բէկի տան պարտեզի ցանկապատին, որ հիւսված էր փշոտ մաշտաններից: Օրիորդը մօտեցաւ ցանկապատին, կամենում էր վեր բարձրանալ նրա վրա և իջնել պարտեզի մէջ: Պարտեզի կողմից մուտքը ղէպի բէկի սենեակը աւելի ապահով էր, տանեցնելուց ոչ ոք չէր տեսնի նրանց:

— Այդ ինչ էք անում, դուք բուրբուրվի կը ծակոտէք ձեր մարմինը, ասաց աղախինը բռնունքով օրիորդի փէշից, որ արդէն կատարի նման ճանկատում էր փշոտ ցանկապատը:

Բայց օրիորդի խռովութիւնը թոյլ չը տուեց լսել աղախնի զգուշացնող ձայնը, նա արագութեամբ ցանկապատից ցատկեց միւս կողմը, իջաւ պարտեզի մէջ: Աղախինը նոյնպէս հետեց նրա օրինակին, սաստիկ ծակոտելով իր ձեռքերը:

Պարտեզի ամեն մի ձեռնկերները, ամենափոքրիկ չափերին անգամ ծանօթ էին Թամարին: Նա զիմեց ուղիղ ղէպի այն կողմը, որտեղ բացվում էին բէկի ննջարանի լուսամուտները, Նա ուրախացաւ և աւելի փութացրեց իր քայլերը: Լուսամուտներից ճրագ էր երևում: Ուրեմն նա տանն էր, և եթէ տանն էր, դեռ քնած չէր: Օրիորդի սիրտը սկսեց սաստիկ բարբախել, փոքր էր մնում, որ չնչապառ լինի: Բայց դարձեալ նա շարունակեց իր շտապ քայլերը և մօտեցաւ

իսկ միւսը նոր կալուածներ ստանալ: Կրանից յետոյ Բերլինի կոնֆերենցիան մի վճիռ կայացրեց և հրաւիրեց երկու կողմերին եւս թարկվել այդ վճիռին:

Թիւրքիան մերժեց այդ առաջարկութիւնը, որովհետեւ նա առաջուց գիտէր, որ Բերլինի կոնֆերենցիայի վճիռները իրագործելու համար Եւրօպան ստիպողական միջոցներ չէ գործադրի և որ պետութիւնները, յայտնելով իրանց կարծիքները և պահանջելով Թիւրքիայից յայտնի զիջումներ, այնու ամենայնիւ գործը թողնում են իր ընթացքին: Բացի այդ Թիւրքիային յայտնի էր, որ եւրօպական պետութիւնների համաձայնութիւնը կեղծ էր և որ նրանք միմեանց կասկածում էին: Յունաստանը ընդհակառակը բաւական էր Բերլինի կոնֆերենցիայի վճիռներից և նա այդ վճիռներին վրա հիմնեց իր պահանջները:

Գործերը այս դրութեան մէջ էին, երբ Թիւրքիան հրաժարվեց ենթարկվել կոնֆերենցիայի վճիռներին և դրանով տեղիք տուեց Ֆրանսիային միջնորդ դատարան առաջարկել այն պայմանով, որ երկու կողմերն էլ սկզբից պարտաւորվէին ենթարկվել միջնորդ դատարանի վճիռներին: Թէ Յունաստանը և թէ Թիւրքիան մերժեցին այդ առաջարկութիւնը, որովհետեւ առաջինը դրանով անորոշ դրութեան մէջ էր դնում, իսկ երկրորդը վախենում էր, որ պետութիւնները նոյնը կը վճռէին, ինչ որ Բերլինի կոնֆերենցիան որոշեց: Պետութիւնները, ցանկանալով անպատճառ խանգարել յայն-թիւրքական պատերազմը, ստիպված էին միջնորդների դեր խաղալ և փոխադարձ համաձայնութիւն կայացնել Թիւրքիայի և Յունաստանի մէջ:

լուսամուտներին, որոնք բաւական բարձր էին: — Կատօ, ասաց աղախինը, — կարող ես ինձ փոքր ինչ բարձրացնել, որ գլուխս հասնի լուսամուտին:

— Կարող եմ, դուք միայն ձեր տաները դրեցէք ափերիս մէջ և բարձրացէք ուսերիս վրա, ես կը կանգնեմ պատի մօտ, ուղիղ լուսամուտի ներքեք:

Կատօն երկու ձեռքերի մատները միմեանց հետ հիւսելով, կազմեց շարժական սանդուղքի առաջին ստուճանը: Օրիորդը մի ոտքը նրա վրա դնելով, միւսը դրեց նրա ուսի վրա, և իր ձեռքերով պատը բռնելով, բարձրացաւ մինչև լուսամուտը: Սկսեց այն տեղից նայել: Ոչինչ չէր երևում, որովհետեւ լուսամուտի փեղկերը ապակու փոխարէն պատած էին թղթով: Նա իր մատով զգուշութեամբ մի փոքրիկ ծակ բացարեց թղթապատի մէջ: Այդ գործողութիւնը կատարվեցաւ մի և նոյն րոպէում, երբ բէկը իր երկար տնդային մատանիքութիւնից յետոյ, վերջապէս վճռեց կնքել նամակը և յանձնել Աղաթոյն:

Օրիորդը դեռ նայում էր իր դիտարանից: Նա տեսնում էր, թէ որպէս բէկը սուրհանդակի գնալուց յետոյ սաստիկ յուզված էր, որքան օտարորդ կերպով վառվում էին նրա վրդովմունքներով լի աչքերը, որքան անհանգիստ կերպով նայում էր նա թղթերի մի կապոցի վրա, որ դրած էին նրա մօտ: Յետոյ տեսաւ, թէ ինչպէս նա մօտեցաւ ճրագին և սկսեց գրել: Ուրքան գունամաշվի, որքան սասկալի էր նրա ղեմքը ճրագի լուսի առջև:

Օրիորդը երկար նայել չը կարողացաւ: Նրա ոտները զողողողացին, փոքր էր մնում, որ պիտի ցած գլորվէ: Նա լարեց իր վերջին ուժերը, մի ձեռքով պատը բռնելով, միւս ձեռքով սկսեց բաղխել լուսամուտը: Բէկը ոչինչ չը լսեց: Նա սաստկացրեց զարկը: Բէկը այժմ լսեց, բայց կարծելով, թէ քամին է, դարձեալ շարունակեց իր գրելը: Քանի բուրգից յետոյ նա լսեց իր ախնայները, կարծես, հասան մինչև նրա սրտի խորքը: Նա մի կողմ ձգեց գրիչը և շտապով վազեց դուռը բաց անելու: Ինչպէս որ արագոր (Կը շարունակվի)

Կ. Պօլսի մէջ այժմ կատարվող բանակ-
ցութիւնները, որոնց մասին շատ քիչ տե-
ղեկութիւններ են ստացվում, հասարակ
միջոցութեան բնաւորութիւն ունեն: Բա-
նակցութիւններ սկսելով Կ. Պօլսի մէջ, պե-
տութիւնները չեն կարող ազատ վճիռներ
կայացնել: Նրանց դեպքանքները չեն կարող
անիրաւացի և չափազանց համարել այն
բանը, ինչ որ մի քանի ժամանակ իրաւացի
և անհրաժեշտ էին համարում:

Այժմ յայտնվում է, թէ դեպքանքները
ի՞նչ ընթացքի պէտք է հետեւեն: Նրանք
պէտք է համաձայնութիւն ստանան Բ.
Կոնից, որ նա նշանաւոր զինուորական
և այնուհետև զրանց Բելլիքի կոնֆերան-
ցիայի վճիռներին համեմատ յայտնելով, կը
ստիպեն Գոնտատանին բաւականապէս այդ
զինուորական: Կեանքանքները կամենում են,
որ Թէսալոյայի մէջ զինուորական Բելլիքի
կոնֆերանցիայի վճիռ համեմատ լինեն, իսկ
Էպիրոսի տեղ Գոնտատանին որով Կրիտ
կղզին: Բայց կը բաւականապէս արդեօք
Գոնտատանը զրանով: Գոյնեքի համար Էպի-
րոսը մեծ նշանակութիւն ունի, որովհետեւ
եթէ այդ նահանգը այժմ չանցնի Գոնտա-
տանի ձեռքը, կարող է ուրիշ պետութեան
ազդեցութեան ենթարկվել և յաւիտեան
բաժանվել Գոնտատանից, մինչդեռ Կրիտ
կղզին, որ բնակեցրած է յոյն տարրով, վաղ
թէ ուշ կը միանայ Գոնտատանի հետ:

Այսպիսով Եւրոպայի երկու տարվայ աշ-
խատանքները ապարդիւն անցան, որովհե-
տեւ նա չը կարողացաւ հանգստացնել Բալ-
կանեան թերակղզին: Եթէ դեպքանքները
կը կարողանան համաձայնվել Թուրքիայի
հետ, այնու ամենայնիւ ստիպված կը լինեն
ձեռնարկ գործել Գոնտատանի վրա, որ նա
ընդունի նոր պայմանները: Ուրեմն յոյն-
թուրքական պատերազմը, յոյների և այլ
ազգութիւնների ապստամբութիւնը Բալկա-
նեան թերակղզու վրա դեռ ևս հաւանա-
կան են:

ԱՆԿՆԻՍ

Լօնդոնից լրագրիւններն հաղորդում են
հետեւեալ տեղեկութիւնները: Ռուսաստա-
նի քաղաքական գործերը սովորական ժա-
մանակներում շատ քիչ են հետաքրքրում
անգլիացիներին, բայց անցեալ շաբաթ ամ-
բողջ Անգլիայի ուշադրութիւնը Ս. Պետեր-
բուրգի վրա էր դարձրած: Ռուսաց նոր
Թագաւորը սկսում է իր գործունէութիւնը
բոլոր կուսակցութիւններին պատկանող ան-
գլիացիների բարի ցանկութիւններով: Ամեն-
քը տրամադրված են նրանից զիջելի գոր-
ծերի սպասել և հաւատալ այն լուր լու-
րերին, որոնք նրա մասին տարածված են:
Թէ ազատամիտները և թէ պահպանողա-
կանները միաստակ կարծում են, որ նա իր
բազմաթիւ հպատակների հաւատարմու-
թիւնը կը գրաւէ: Այստեղ ամենքը հա-
մոզված են, որ անբաւական կամ յեղափո-
խական Ռուսաստանը շատ փոփոխութիւն
լինի Եւրոպայի համար: Մի և նոյն ժամանակ
ամենքը կարծում են, որ Ռուսաստանին հա-
կաւոր է ազնիւ, խելացի, բարի և հաս-
տատ բնաւորութեան տէր կառավարիչ, որի
հեղինակութիւնը ամենքից ճանաչված լի-
նի: Այդպիսի կառավարիչը, անգլիացիների
կարծիքով, կը տայ Ռուսաստանին այն բո-
լոր վերանորոգութիւնները, որոնց մէջ նա
պէտք ունի:

Կան մարդիկ, որոնք ասում են, թէ դա-
ւադրութիւնները և յանցանքները երկիւղ
են պատճառում և յետաձգում են վերա-
նորոգութիւնների իրագործումը: Մի և նոյն

բանը ասում են իրանդիայի մէջ կայուա-
ծական մի լաւ վերանորոգութեան մոցնե-
լու դէմ: Բայց մեծամասնութիւնը անուշա-
ղիք է թողնում այդ պատճառաբանու-
թիւնը և պնդում է, որ կառավարութեան
փոխվելը ամենալաւ միջոց է քաղաքակա-
նութեանը նոր ուղղութիւն տալու համար
առանց ինքնասիրութեանը վնասելու:

Անգլիայի մէջ ընդհանրացած է այն կար-
ծիքը, որ նիշիլիստները մի անշան խումբ
են կազմում, բայց որ այլ կարգեր ցանկա-
ցող խելացի մարդկանց թիւը բաւական
մեծ է և որ, եթէ այս վերջինները բաւա-
կանութիւն ստանային և անտարբեր հան-
դիսատեսներից քաղաքական հիմնարկու-
թիւնների գործունէւ պաշտպաններ դառ-
նային, նիշիլիստները շուտով կանհետա-
նային իրանց թշնամաբար վերաբերող տար-
րի մէջ: Այստեղ ոչ ոք կարծիք չէ յայտ-
նում, թէ ինչ տեսակ կարգեր պէտք է
մոցնել Ռուսաստանի մէջ: Ժամանակակից
անգլիացիները այնքան ազէտ չեն, ինչքան
իրանց նախորդները, որոնք երեւալայում
էին, թէ անգլիական հիմնարկութիւնները
կարող են պիտանի լինել բոլոր ժողովուրդ-
ների համար: Անգլիայի մէջ համայնքների
ժողովը ներկայացնում է իսկական կառա-
վարութիւն, որովհետեւ միջնորդութիւնը ոչ
այլ ինչ է, եթէ ոչ կատարող մասնաժողով,
որ ընտրվում է ժողովի մեծամասնութիւնից:
Բայց Ռուսաստանի համար ոչ ոք կարելի
չէ համարում այնպիսի մի կառավարու-
թիւն, որի ժամանակ թագաւորի կամքը
տակի մեծ ոյժ չունենայ, քան թէ Անգ-
լիայի մէջ սովոր են տեսնել:

Անգլիայի մէջ վերափոխութեան ծրագրեր
չափազանց յարգված է: Նրա անբիւծ կեան-
քը և հաւատարմութիւնը իր ամուսնի յի-
շատակին նպաստելին գահի հաստատու-
թեանը և թագաւորու հեղինակութեանը:
Լրագրիւնների պատմաճանը Կայսր Ալեքսանդր
III-ի բազմաթիւ ընտանեկան կեանքի մա-
սին զբաւեցնել անգլիացիների համակրու-
թիւնը և այդ հանգամանքը նպաստում է,
որ շատերը մեծ յոյսեր են դնում նրա կա-
ռավարութեան վրա:

Անգլիացիները յոյս ունեն, որ Ռուսաս-
տանի քաղաքականութիւնը խաղաղութե-
րը լինի: Ալեքսանդր II-ի ոչ մի գործողու-
թիւն նրան այնքան համակրելի չը դարձ-
րեց, քան թէ այն veto, որ նա զրեց իշ-
խան Բիսմարկի և Մոյլերի պատերազմա-
կան դիտաւորութիւններին 1875 թուական
ինչ: Մինչև անգամ այն մարդիկ, որոնք
կարծում են, թէ Ֆրանսիան Ռուսաստանի
օգնութեամբ կը վերադարձնի իր կորցրած
նահանգները, խոստովանում են, որ Վեր-
մանիայի դէմ լծվածութեան սկսելը վա-
ղաժամանակ է: Կ. Պօլսի մէջ կատարվող
բանակցութիւնների վրա նոյն տեսակետից
են նայում: Շատ քիչ անգլիացիներ կը հա-
մաձայնեն պատերազմ սկսել Գոնտատանի
պատճառով: Բայց ամենքը ցանկանում են
որ պետութիւնները համաձայնութեամբ
գործեն յոյն-թուրքական պատերազմի ա-
ռաջն առնելու համար: Եթէ Ռուսաց կա-
ռավարութիւնը այդ դժբաղդութեան ա-
ռաջը կտանի իր չափաւորութեամբ և կը
հրաժարվի զաղտնի դաշնակցութիւններից,
Անգլիայի ամենաշնորհ համակրութիւնը նը-
րա կողմը կը լինի:

Ինչպէս երևում է, անգլիական կառա-
վարութեանը բաւական դժուարութիւններ
են սպասում ապագայում: Պէտք է ի նկա-
տի առնել, որ դեռ ևս իսկական պարա-
մենտական կոնֆլիկտ չեն եղել ազատամիտ-
ների և պահպանողականների մէջ: Երկու

կուսակցութիւններն էլ համաձայնութեամբ
էին գործում իրանդական պատերազմաւորնե-
րին անգոր դարձնելու համար: Իսկական
կուսակցական կռիւը այն ժամանակ կը
սկսվի, երբ կառավարվի կալուածական նոր
օրէնքը իրանդիայի համար:

Սովորական օրէնքը իրանդիայի մէջ
չափաւորութեամբ է գործադրվում կառա-
վարութիւնից: Բէպէտ 34 մարդ կալանա-
ւորված են, բայց կալուածական միութեան
գործունէւ անդամներից շատերը հրապա-
րակապէս աշխատում են, միտինգներ են
կազմում և համոզում են ֆերմերներին չը
վճարել կալուածական տուրքերը: Ուրեմն
պէտք է հաւատացած լինել, որ կալանա-
ւորվածները որ և է յանցանք են գործել:
Ֆերմերներից շատերը թէպէտ վճարում են
կալուածական տուրքերը, բայց միութեան
հետ համաձայնութեամբ են գործում:

ԹԻԻԻԻԻԻ

Լրագրիւնները հաղորդում են հետեւեալը:
Վիէնայի «Polit. Corresp.» լրագիրը առ-
հասարակ Կ. Պօլսից հաստատ լուրեր է ստա-
նում, որոնք վերջը ապացուցվում են փոս-
տով: Նորիւրում «Polit. Corresp.» լրա-
գիրը հաղորդեց, թէ պետութիւնների ներ-
կայացուցիչները Կ. Պօլսի մէջ վճռեցին
վերջ դնել այն անորոշ քաղաքականու-
թեանը, որին մինչև այժմ հետեւում է
Թուրքաց կառավարութիւնը և պահանջել
Բ. Կոնից, որ նա պաշտօնապէս հաղորդէ
գեապանքներին իր զինուորական ամենամեծ
չափը: Այդ նպատակով գեապանքները պիտի
են խորհրդակցել և եթէ այդ խորհրդակ-
ցութիւնները մինչև այժմ ցանկալի հե-
տեանքներ չեն ունեցել, դրա պատճառն
այն է, որ գեապանքները պէտք է զեկու-
ցութիւնը ներկայացնեն իրանց պետութիւն-
ներին:

Եթէ այս տեղեկութիւնները ճիշդ են,
ուրեմն Կ. Պօլսի մէջ կատարվող բանակցու-
թիւնները աւելի դրական ուղղութիւն կը
գտանան: Այդ քայլը պէտք է կատարվի
գեռ. այն ժամանակ, երբ գեապանքները սկսե-
ցին բռնակցել Թուրքաց հաւատարմութեան
ներին հետ և այդ գէպընում մի քանի շա-
բաթներ անգուռ չէին անցնի:

Պետութիւնների ներկայացուցիչները այժմ
հեշտութեամբ կարող են համաձայնութիւն
կայացնել, որովհետեւ զանազան հանգամանք-
ների շնորհիւ անհամաձայնութիւնների
պատճառները հեռացրած են: Ոչ Ֆրանսի-
ան և ոչ Աւստրո-Ունգարիան այնպիսի զրգ-
ւարութիւններ չեն ծագեցնի, որոնք ձեռնա-
տու լինեն Բ. Կրան համար, իսկ Վերմա-
նիան չի խանգարել ընդհանուր գործը:
Այժմ կատարվող պէտք միջոց կայ ընդհա-
նուր առաջարկութիւններ անել Բ. Կրանը
և այդ գործը աւելի էլ շուտ պէտք է կա-
տարվի, որպէս զի յոյն-թուրքական վեճը
խաղաղ վարձան ստանայ:

Եթէ այդ առաջարկութիւնները կընդուն-
վեն յունական կառավարութիւնից, այն ժա-
մանակ կը մնայ Թուրքաց կառավարու-
թեան համաձայնութիւնը ստանալ: Այժմ
մեան հանգամանքները ի նկատի առնելով,
Բ. Կոնը անկարող է անպայման նրանց
մերժել, այլ նա կաշխատի յետաձգել գոր-
ծը, բայց Անգլիայի և Ռուսաստանի մօտ
յարաբերութիւնները, որոնք վերջին ժամա-
նակներում աւելի բարեկամական են դառ-
նում, կազմեն սուլթանի և նրա խորհրդա-
տուների վրա և կը ստիպեն նրանց գործը
խաղաղութեամբ վերջացնել:

Կ. Պօլսից «Polit. Corresp.» լրագրին հա-

ղորդում են, որ այնտեղ կատարվող բանակ-
ցութիւնները կարող էին լաւ հետեւանք
ներ ունենայ, եթէ Բ. Կոնը իր սովորու-
թեան համեմատ անդադար չաշխատէր որ-
քան կարելի է գործը յետաձգել: Գոյն-
թուրքական վեճի խաղաղ ճանապարհով
լուծվելու մասին սկզբից ոչինչ չէ կարելի
ասել: Կ. Պօլսի մէջ զանազան ազդեցու-
թիւններն շնորհով գործերի զրոյթիւնը
անդադար փոփոխվում է և այդ պատճառով
քաղաքագէտները անհանգստութեամբ են
վերաբերվում բանակցութիւններին:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Լրագրիւնները հաղորդում են որ լորդ Բիկոնս-

ֆիլդ ծանր կերպով հիւանդացել է:

—Յիւրիսից հեռագրում են որ ալգոնկի ժո-

ղովորական տոնախմբութեան ժամանակ ճառեր
սովորական ընդդէմ սոցիալիստական կոնգրէսի, որ
պէտք է կայանայ Յիւրիսում:

—Էրց-հերցոգ Կարլ-Լուդվիգ վերադարձաւ Ս.

Պետերբուրգից Վիէնա:

—Լօնդոնից հեռագրում են, որ «Freiheit»
սոցիալիստական լրագրի խմբագիր Մոտ կա-
լանաւորված է և նրա տպարանը փակած է պո-
լիցիայի կարգադրութեամբ: Այսպիսով դատա-
ստանական քննութիւնը: Մոտ մեղադրվում է
իր լրագրի յօդուածներով գերմանական կալ-
ստիւն սպանելու գործում մէջ: Կերմանական
սոցիալիստները Անգլիայում դիտաւորութիւն
ունեն գումարել մի ժողով, որտեղ պէտք է բո-
ղոքեն ազատութեան ճանաչումը:

—Կերմանական Ռայխտագի մէջ սոցիալիստ-
ների մասին առաջարկութիւնը քննելու ժամա-
նակ, միջնորդ Պաւլսկամեր աշխատանք պաշտո-
ցանկը որ սոցիալիստների դէմ կառավարութիւ-
նը մի և նոյն ժամանակ հռչակում և ներդա-
միւ կերպով էր վարվում: Աւստրո-վանդալ ըն-
տանիքների օգտին ճանաչանալութիւնները երբեք
չէին արգելվում, եթէ այդ նպատակին էին գործ
դրվում: Սոցիալիստները, սակայն միջնորդ, մի ա-
նաստուած, կոմսալոյիտական կուսակցութիւն են,
որոնք ձգտում են ամեն կերպ ոչնչացնելու Մոտի
և Հադելմանի կուսակցութիւնը քարոզում է քա-
ղաքական ապստամբութիւն: Կուսակցութեան չափա-
ւոր մասը, ձյանարիւն է չէ ցանում անմիջապէս
բռնի յեղափոխութիւն գործել, բայց անընդհատ
պրօպագանդայով աշխատում է վայր դնել ժողո-
ւրդի մէջ յարգանք դէպի իշխանութիւնը: Իս-
կապէս, աւելացրեց Պաւլսկամեր, երկու կու-
սակցութեան մասերի ձգտումներն էլ միանման
են: Միջնորդը կարգող Ռայխտագի առջև Մոտ
աի և Հադելմանի յօդուածներից մի քանի տե-
ղեր, որոնք վերաբերվում էին մարտի 1-ի եղեռ-
նագործութեանը: Վերջացնելով իր ճառը միջնա-
սոր յայտնեց որ Կերմանիայի քաղաքական ներ-
քին գրութիւնը այն տեսակ է, որ հաւանական
է թէ շուտով Լայպցիգ քաղաքն էլ կը յայտնվի
պաշարման գրութեան մէջ:

—Իշխան Բիսմարկ առաջարկում է Կերմա-
նիայի և եւրոպական այլ պետութիւնների մէջ
համաձայնութիւն կայացնել, որի պարտութեամբ
իրաքանիք կառավարութիւնը կը պարտաւոր-
վի միւս տերութեան պաշտօնական պահանջու-
թեան հիման վրա յանձնել նրան այն բոլոր
անձանց, որոնք մասնակից են քաղաքական
որ և է սպանութեան գործում: Այդ առաջար-
կութիւնը ներկայացրած է արդեն Ռայխտագին
և յետոյ կառավարվի օտար պետութիւններին:

—Բելլիքի պաշտօնական լրագիրը հաղորդում
է որ Բաշ նշանակվել է արտաքին գործերի
մինիստրի օգնական:

—«Temps» լրագրին Լօնդոնից հեռագրում են
որ Անգլիայի և Բոսնիայի մէջ կապված հաշ-
տութեան պայմանը շատ լաւ ապաւորութիւն
գործեց անգլիական հասարակական կարծիքի
վրա:

—Ֆրանսիական սենատի մէջ դիտաւորութիւն
կայ առաջարկել մի նոր օրէնք, որով կը պա-
կասեցվի անշարժ կայքերի վրա դրված հարկերի
չափը:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳՈՅԵՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆՆԵՐ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 25 մարտի: «Правит.
Вѣстн.» լրագիրը հաղորդում է, թողովը
գահին լուսաւորութեան մինիստր Սաբու-
րով իր խնդրի համեմատ արձակած է
պաշտօնից, նշանակվելով սենատի անդամ և
պահելով ստատուս-սենսուսի կոչումը: Գէյս-
տիկներին տալիս սովետների բարձր նիւոյա-
յին հրամայած է ժողովրդական լուսաւո-
րութեան մինիստր լինել: Ներքին գործերի
մինիստրը վճռեց դարաւեցնել «Смолен-
ский Вѣстник» լրագրի հրատարակու-
թիւնը ուժ ամսով և արգելել «Поря-
докъ» լրագրի հատով ծախվելը:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՐԻ ԱՐԵՐՈՒՆԻ

